

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาระหนี้สินทั้งในระบบและนอกระบบ รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อภาระหนี้สินของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากการสอบถามเกษตรกรที่เป็นลูกค้า ธ.ก.ส. จำนวน 360 คน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่และร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่า ลูกค้า ธ.ก.ส. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีการศึกษาระดับประถมศึกษา สมรสแล้ว มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน จำนวนสมาชิกที่มีรายได้ มีจำนวน 1-2 คน ส่วนใหญ่ทำนา 11-20 ไร่ ทำสวนและทำไร่ 1-10 ไร่ ในปี 2548 ครอบครัวยังมีรายได้และรายจ่ายเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 50,001-100,000 บาท ลูกค้า ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกรุ่น 11-20 ปี มีเงินฝากอยู่ระหว่าง 1-5,000 บาท และมีเงินฝากใน ธ.ก.ส. ไม่เกิน 1,000 บาท

ลูกค้า ธ.ก.ส. กลุ่มตัวอย่าง นอกจากจะกู้เงินจาก ธ.ก.ส. แล้ว ยังกู้เงินจากสถาบันการเงินทั้งในระบบและนอกระบบ โดยมีภาระหนี้ทั้งสิ้นจำนวน 90.92 ล้านบาท ซึ่งในจำนวนนี้เป็นหนี้สินจากสถาบันการเงินในระบบร้อยละ 85.75 และสถาบันการเงินนอกระบบร้อยละ 14.25 และเมื่อพิจารณาภาระหนี้ในสถาบันการเงินแล้วพบว่า ลูกค้า ธ.ก.ส. มีหนี้สินกับ ธ.ก.ส. สูงถึง 61.79 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 67.97 ของหนี้สินทั้งหมด รองลงมาเป็นหนี้สินจากธนาคารพาณิชย์ และร้านขายสินค้าเงินผ่อนในอำเภอแม่สาย ร้อยละ 5.84 และ 5.65 ตามลำดับ

ด้านปัจจัยที่มีผลต่อภาระหนี้สินของลูกค้า ธ.ก.ส. กลุ่มตัวอย่างทุกคนตอบว่าปัจจัยที่มีผลต่อภาระหนี้สินมากที่สุด ประกอบด้วย 8 ปัจจัย คือ ลูกค้า ธ.ก.ส. มีรายได้หลักเพียงคนเดียว จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นภาระพึ่งพิงมาก สมาชิกในครัวเรือนมีพฤติกรรมค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย มีค่านิยมในการเลียนแบบผู้บริโภคอื่น ลูกค้า ธ.ก.ส. มีประสิทธิภาพการผลิตต่ำเนื่องจากขาดแคลนเครื่องมือการผลิตที่ทันสมัย ต้นทุนการผลิตพืชผลการเกษตรสูงขึ้น การประสบปัญหาการขาดทุนจากการประกอบธุรกิจ เศรษฐกิจของประเทศประสบปัญหาเงินเฟ้อสูงอันเนื่องมาจากราคาน้ำมันแพง มีสมาชิกในครัวเรือนมีปัญหาด้านสุขภาพ ส่วนปัจจัยที่มีผลรองลงมาคือ ราคาพืชผลการเกษตรตกต่ำ นโยบายของรัฐในการช่วยเหลือเกษตรกรยังไม่มีประสิทธิภาพ และลูกค้ามีรายได้ต่ำเนื่องจากการผลิตเชิงเดี่ยว

Debt burden with both institutional and non-institutional sources as well as factors contributing to debt burden of BAAC's clients were examined in this study. Data and information were collected by questionnaire interview of 360 samples who were farmers and the clients of Mae Sai branch of BAAC in Chiang Rai Province. Analyses were performed on the basis of descriptive statistics including frequency and percentage.

It was found that the majority of samples under study could be characterized as male, with primary educational attainment, married, having 4-6 family members, with 1-2 family members being the breadwinners, cultivating 11-20 rai of paddy and 1-10 rai of horticultural and field crops. In 2005, their family income and expense were in the range of 50,000-100,000 baht. Most of them had been clients of BAAC for 11-20 years, had 1-5,000 baht saving in banks and no more than 1,000 baht saving in BAAC.

Apart from borrowing from BAAC the samples under study also got credit from other sources both institutional and non-institutional resulting in a total debt burden of 90.92 million baht of which 85.75% was with institutional lending agencies and 14.25% with non-institutional credit providers. For the composition of debt burden by source, it was found that BAAC's clients in this study in aggregate had 61.79 million baht outstanding debt with BAAC or 67.97% of total debt burden and the remaining 5.84% and 5.65% with other commercial banks and shops or stores offering purchase by installment payment plans in Mae Sai District, respectively.

Eight factors were identified as primary contributors to having debt burden including the family having only one income earner, the high dependency ratio, excessive spending habit of family member for luxurious or fashionable items, low agricultural productivity due to the lack of modern production tools, higher cost of production inputs, business loss, inflation due to expensive oil prices at the national economic level, and some family member having health problem. The secondary important contributive factors were reported to be declining agricultural prices, inefficient public policy to assist farmers, and low income due to the practice of monoculture.